

5.3 Informační a komunikační technologie

5.3.1 Informatika

5.3.1.1 1.stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti budou předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Časové a organizační vymezení

Na prvním stupni bude vyučovací předmět Informatika realizován ve 4. a 5. ročníku po jedné hodině týdně. Žáci si osvojí základy práce na počítači pro vstup na druhý stupeň nebo víceleté gymnázium. Výuka bude probíhat ve školní učebně s vysokorychlostním internetovým připojením pomocí optického kabelu a v počítačové učebně se síťově propojenými přístroji se základním softwarovým vybavením a didaktickými multilicencemi. Toto vybavení školy je také jedním z důvodů čerpání 1 hodiny z disponibilní časové dotace ve prospěch Informatiky. Velké procento našich pedagogů absolvovalo kurzy výpočetní techniky, počítáme s využitím Informatiky ve výuce, uvědomujeme si stále rostoucí význam této oblasti pro život každého člověka.

Žáci jednotlivých tříd mohou být děleni do 2 skupin tak, aby měl každý možnost samostatné práce u vlastního počítače.

S předmětem Informatika úzce souvisí i nabídka počítačových kroužků v oblasti mimoškolních aktivit. Informatika souvisí bezprostředně s těmito průřezovými tématy: Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni předmětu

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- porovnávání informací a poznatků z většího množství zdrojů
- využívání výpočetní techniky ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci své práce

-
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
  - zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu
  - šetrné práci s výpočetní technikou

Kompetence k učení

- žák vybírá a využívá vhodné způsoby a metody práce s informační a komunikační technologií, v praktickém životě využívá zkušeností s konkrétním softwarem
- žák je zvyklý používat vhodné postupy, které mu pomohou při praktické činnosti s technikou
- žák směřuje k pochopení ICT jako zdroje informací, operuje se základními termíny a symboly, vyhledává a třídí informace, učí se pracovat s textem
- žák samostatně pozoruje, výsledky pozorování porovnává, kriticky hodnotí výsledky své práce

Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá problémové situace při práci s ICT, při řešení využívá vlastního úsudku a tvůrčích postupů, chápe, že existuje více způsobů správného řešení, umí pracovat samostatně, rozvíjí logické myšlení
- žák hledá informace vhodné k řešení problému, používá je k praktickému provedení úkolu, snaží se o smysluplné použití získaných dovedností, dokončení započaté práce, používá postupů kritické myšlení ve vztahu ke své práci i dalším zdrojům, nese odpovědnost za své výsledky, nenechá se odradit nezdarem
- postupně řeší jednoduché závady HW, činí uvážlivá rozhodnutí, nepanikaří, problémům se snaží předcházet

Kompetence komunikativní

- žák začíná komunikovat na dálku, využívat vhodné technologie – některé práce odevzdává prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se žák učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.), typografická pravidla, stylizaci
- žák využívá ICT pro kvalitní komunikaci s okolním světem, vytváří vztahy potřebné k plnohodnotnému soužití a spolupráci

Kompetence sociální a personální

- žáci účinně spolupracují ve skupině, učí se pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- žáci se účastní stanovení pravidel i hodnocení práce, při vzájemné komunikaci je žák ohleduplný a taktní, chápe, že každý člověk má jiné nadání a předpoklady, umí poskytnout pomoc, respektuje druhého
- žák získává přiměřenou sebedůvěru

Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých, odmítá hrubost, při zpracovávání informací kriticky přemýšlí nad obsahy sdělení, ke kterým se může dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami, chová se zodpovědně
- žák chápe vazby na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla) je si vědom svých práv a povinností, dodržuje dohodnuté zásady - citace použitého pramene, žádný nelegální SW, ochrana hesla
- žák dodržuje stanovená pravidla, jedná kultivovaně, nese důsledky za své chování
- rozhoduje se v zájmu podpory zdraví a kvalitního životního prostředí

Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou, používá vhodné vybavení a nástroje

- žák využívá informačních technologií pro hledání informací důležitých pro svůj vlastní rozvoj, další profesní růst nebo rozvoj zájmových aktivit
- žák umí používat běžně dostupný software (Office, Explorer)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Informatika – 4. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Základy práce s počítačem			
- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - respektuje pravidla bezpečné práce s hardware a software a postupuje poučeně v případě jejich závady - chrání data před poškozením, ztrátou, zneužitím	Základní pojmy informační činnosti, informace, inf. zdroje, inf. instituce, Základní funkce a popis počítače a přídatných zařízení Operační systémy a jejich základní funkce Seznámení s formáty souborů doc. Multimediální využití počítače Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky	M - číselné soustavy, formáty, zobrazení Př - člověk a technika, technický pokrok VI - společenská pravidla, zákonné normy Tv – relaxace	OSV - formování studijních dovedností, uvědomování si hodnoty různosti, kreativity VDO - výchova k sebeúctě, samostatnosti, ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabšímu EV - utváření zdravého životního stylu Didaktické programy pro různé předměty
Vyhledávání informací a komunikace			
- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	Společenský tok informací (vznik, přenos, transformace) Základní způsoby komunikace (e-mail) Metody a nástroje vyhledávání informací	Čj – dopis, úprava písemnosti Př, VI - mimořádné situace	MEV - zapojení do mediální komunikace, rozvoj komunikačních schopností, stylizace textu MUV – využívání interkulturních kontaktů VDO - pochopení řádu, pravidel VEG - obohacení o pohled otevřené perspektivy v mezinárodní dimenzi
Zpracování a využití informací			
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a graf. editoru	Základní funkce textového a grafického editoru	Čj - úprava písemnosti Vv - nové techniky tvorby, formátování	OSV – rozvoj kreativity MEV - vede k práci v realizačním týmu, rozvíjení citlivosti vůči předsudkům

Informatika – 5. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Základy práce s počítačem			
- využívá standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - respektuje pravidla bezpečné práce s hardware a software a postupuje poučeně v případě jejich závady - chrání data před poškozením, ztrátou, zneužitím	Informační činnosti , informace, inf. zdroje, inf. instituce, Struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení Operační systémy a jejich funkce Seznámení s formáty souborů doc.,gif Multimediální využití počítače Jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky	M- číselné soustavy, formáty, zobrazení Př - člověk a technika, technický pokrok Vl - společenská pravidla, zákonné normy Tv - relaxace Pv - údržba, péče o PC	OSV – formování studijních dovedností, podpora etického rozhodování VDO - výchova k sebeuctě, samostatnosti - možnost participovat na práci celku - dodržování zákonů EV - utváření zdravého životního stylu - zjišťování aktuálních informací o životním prostředí Didaktické programy pro různé předměty
Vyhledávání informací a komunikace			
- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích - komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízeních	Společenský tok informací (vznik, přenos, transformace) Základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování) Metody a nástroje vyhledávání informací Formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy	Čj – dopis, úprava písemnosti, stylistika, formulace atributů, zveřejňování (chat) Př, Vl - mimořádné situace, zdroj informací - internet Aj - využití anglických termínů	MEV – tvorba mediálních sdělení, práce v týmu, využití digitálních materiálů MUV - dovednost využívat interkulturních kontaktů VDO - pochopení řádu, pravidel VEG - postoj ke světu - upevňování vzorce chování evropského občana
Zpracování a využití informací			
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a graf. editoru	Základní funkce textového a grafického editoru	Čj - úprava písemnosti Vv - nové techniky tvorby, formátování	OSV – rozvíjení kreativity MEV – práce v realizačním týmu - rozvíjení citlivosti vůči předsudkům

5.3.1.2 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení

Předmět Informatika se vyučuje na 2.stupni ZŠ. Žáci během dvou ročníků 2.stupně, v rámci pracovních činností, projdou obsahovým vymezením tohoto předmětu. V ostatních předmětech se dále seznámí s počítačovými výukovými programy, které obsahově patří do daného předmětu a umožní jiný pohled na danou problematiku.

Obsahové vymezení

Během dvou let žáci projdou základní obsluhou počítače a jeho periferií. Osvojí si základní pojmy, orientaci v systému Windows, využívání MS Office, internetu, elektronické pošty, vyhledávání informací, jejich zpracování, ukládání a využívání.

Organizační vymezení

Předmět Informatika má dotaci 1 hodinu týdně v osmém ročníku a 2 hodiny týdně v devátém ročníku. Výuka probíhá v učebnách, venku při práci s digitální fotografií, formou exkurzí.

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni předmětu

Kompetence k učení

- na praktických příkladech vysvětlujeme smysl a cíl učení
- umožňujeme žákům realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- vedeme žáky k vhodné prezentaci výsledků své práce
- uplatňujeme individuální přístup k žákům
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- do výuky zařazujeme úkoly z praktického života
- úkoly pojímáme komplexně s názornými ukázkami vzájemných vztahů a jevů
- podporujeme a rozvíjíme logické myšlení žáků
- rozvíjíme samostatnost a tvořivost žáků
- učíme žáky pracovat s informacemi z různých zdrojů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli, ostatními lidmi
- výsledné úkoly žáci prezentují ústně s využitím technických pomůcek
- učíme žáky argumentovat a obhajovat vhodnou formou vlastní názor

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky pracovat v týmech, vnímat vzájemné odlišnosti jako přínos pro efektivní spolupráci

Kompetence občanské

- žáky vedeme k sebehodnocení, v hodnocení uplatňujeme prvky pozitivní motivace

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel a plnění svých povinností
- klademe důraz na dodržování bezpečnostních pravidel, vedeme žáky k ochraně zdraví
- výuku doplňujeme o praktické exkurze

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Informatika – 8. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Word			
- orientuje se v textovém editoru Word - pracuje s klávesnicí a myší - zná základní strukturu dokumentu a pravidla při psaní textu - chápe formát odstavce a písma - vytváří tabulky - pracuje s textem a obrázkem v textovém editoru	Popis prostředí programu. Psaní vlastního příběhu. Tvorba tabulek.	Čj – pravopis, struktury dokumentů	OSV – osobnostní rozvoj; morální rozvoj
Power point			
- orientuje se v prezentačním editoru Power Point - chápe rozložení snímku, animační schémata, přechody snímku - uvědomuje si zásady vzhledu dobře vypadající prezentace	Popis prostředí programu. Tvorba prezentace na dané téma dle zásad správně vypadající prezentace.	ČJ – zjednodušení dlouho sáhých souvětí na věty jednoduché. VV – estetické rozložení textu a obrůzků v prostoru	
Bitmapová grafika (Malování)			
- orientuje se v bitmapovém editoru - chápe pojem bitmapová grafika - vyzná se v prostředí programu - chápe využití jednotlivých nástrojů (tužka, guma, lupa, obdélník, lichoběžník, štětec, atd.) - uvědomuje si základní zásady retušování - chápe průhlednost - zvládá správně pracovat s křivkou	Popis prostředí programu. Osvojování jednotlivých panelů nástrojů na názorných příkladech.	VV – cit na dizajn a použití vhodných barev M - rýsování	
Úprava zvuku (Audicity)			
- orientuje se v prostředí programu Audicity - zvládá záznam zvukové stopy, prolínání se zvukových stop - využívá základní zvukové efekty (zpomalit, zrychlit atd.)	Popis prostředí programu. Vytváření projektu redaktor.		
Excel			
- orientuje se v tabulkovém editoru Excel - vyzná se v prostředí programu - zvládá vkládání základních vzorců (suma, průměr, atd.) - zná základní funkce (MAX, MIN, RPŮMĚR) - chápe význam pojmenování buňky	Popis prostředí programu. Osvojování vkládání základních vzorců a funkcí v názorných příkladech.	M – logické myšlení - opakování základních matematických vzorců VV – estetičnost tabulek	

Internet			
- pracuje s internetem jako zdrojem informací - pracuje s elektronickou poštou - ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů -	Internetové pojmy. Vyhledávání na internetu, zpracování informací. Elektronická komunikace.		EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
Photo story			
- orientuje se v prostředí programu Photo Story - zvládá pohyblivost snímků, časování, vkládání muziky, přechody, titulky - umí vygenerovat projekt	Vysvětlení prostředí v programu na názorné ukázce. Vytvoření vlastního příběhu.		

Informatika – 9.ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Excel			
- chápe pojem relativní a absolutní adresace - dokáže použít vhodný graf k jednotlivým datům (sloupcový, spojnicový, výsečový) - chápe využití filtru dat a řazení - používá složitější funkce (KDYŽ, atd.)	Osvojování vkládání složitějších vzorců a funkcí v názorných příkladech. Práce s tabulkami	M – logické myšlení - opakování základních matematických vzorců VV – estetičnost grafů a tabulek	
Power point			
- zvládá vlastní animaci jednotlivých snímků - vkládání multimediálních komponent do prezentace	Tvorba prezentace na dané téma dle zásad správně vypadající prezentace.	Při řešení samostatných úkolů vazba na Z, PŘ, TV, Aj, Nj	MEV – Stavba a tvorba mediálních sdělení
Word			
- chápe využití stylů - správně užívá zarážky a tabulátory - chápe rozdíl mezi odrážkami a číslováním - dokáže vygenerovat obsah - zvládá rozdělení textového dokumentu do jednotlivých oddílů - rozumí číslování stránek	Tvorba složitějších textových dokumentů (kuchařka, zpěvník, seznamy)	Čj – pravopis, struktury dokumentů	OSV – osobnostní rozvoj; morální rozvoj
Vektorová grafika (Inkscape, Zoner Callisto)			
- chápe rozdíl mezi bitmapovou a vektorovou grafikou - orientuje se ve vektorovém editoru - zvládá práci s křivkami, geometrickými tvary, texty, tabulkami - zvládá úpravu objektů - chápe práci s jednotlivými	Popis prostředí programu. Osvojování jednotlivých panelů nástrojů na názorných příkladech.	VV – cit na dizajn a použití vhodných barev M - rýsování	

vrstvami			
Internet			
- využívá internetové uložení - zvládá práci se slovníky, mapami, vyhledávači	Využíváme internetu jako uložení dat.		
HTML			
- chápe základní strukturu HTML kódu - rozumí pojmům tag, atribut - rozumí příkazům pro tvorbu internetových stránek - pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví - používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji	Vysvětlení pojmů Struktura HTML dokumentu Příkazy Formy zápisu dokumentu		
Retušování fotek (Photo Filtre)			
- orientuje se v prostředí programu Photo Filtre - zvládá využití jednotlivých nástrojů - uvědomuje si principy správného retušování - chápe invertaci, stínování	Vysvětlení prostředí v programu na názorné ukázce. Úprava jednotlivých fotek (změna pozadí, rekonstrukce stodoly, atd.)		
Tvora 3D fotografie (Anaglyph Maker)			
- zvládá práci s fotoaparátem - chápe princip pořízení fotografií - orientuje se v programu	Vysvětlení principu pořízení fotografií. Seznámení programu na názorné ukázce.		